

МУНДАРИЖА

Мусаннифдан	3
-----------------------	---

I б о б. Араб яримороли ва Ислоннинг пайдо бўлиши ҳақида қисқача тарихий маълумот

Муҳаммад пайғамбар (с.а.в.) ва Ислоннинг пайдо бўлиши	13
Тўғри йўлдан борган халифалар	19
Умавийлар халифалиги	20
Аббосийлар халифалиги	23

II б о б. Араб тили ва араб маданияти

Араб ёзуви	25
Араб маланияти	25
Араб фани	26
Араб фалсафаси	29
Араб адабиёти	30

III б о б. X асрдан бошлаб Марказий Осиё ва Хуросонда хукм сурган давлатлар

Сомонийлар	34
Ғазнавийлар	35
Қорахонийлар	35
Хоразмшоҳлар	36
Салжуқийлар	38
Темурийлар	40
Бобирийлар	40
Бухоро хонлиги	42
Аштархонийлар	43
Бухоро амирлиги	44
Хива хонлиги	45
Қўқон хонлиги	46

IV б о б. Марказий осийлик машхур Ислон олимлари

Имом ал-Бухорий	48
Муслим ибн ал-Ҳажжож	52
Имом ат-Термизий	52
Имом Нисой	53
Имом ат-Доримий	54
Абу Абдураҳмон Абдуллоҳ ибн ал-Муборак Марвазий	54
Ҳаким Термизий Абу Абдуллоҳ Муҳаммад ибн Али	55
Абу Бакр Муҳаммад ибн Ямом Самарқандий	55
Абу Назр Муҳаммад Масъуд ал-Аъёший ас-Сулламий Самарқандий	55
Абулмутеъ Макхул ибн Ғазлуллоҳ Насафий	56
Абу Зайд Аҳмад ибн Саҳл Балхий	56
Исоҳқ ибн Иброҳим Абу Яъқуб Шоший Самарқандий	57
Абу Мансур Муҳаммад ибн Муҳаммад Мотуридий Самарқандий	57

Абулқосим Исҳоқ ибн Муҳаммад Ҳаким Самарқандий	61
Абулаббос Сайёрий Марвазий	61
Шайх ал-Колободий	62
Қафтол аш-Шоший	64
Абу Лайс Наср ибн Муҳаммад ибн Аҳмад ас-Самарқандий	65
Абу Зайд Абдуллоҳ ибн Умар ад-Добусий	66
Абулаббос Жаъфар ибн Абу Али Муҳаммад Насафий Самарқандий	66
Шамсулаимма Абу Бакр Муҳаммад ибн Аҳмад ибн Абу Саҳл ас-Сарахсий	67
Абу Муҳаммад ал-Ҳусайн ибн Масъуд Марваррӯзий Бағавий	69
Ҳусомуддин Умар ибн Абдулазиз Бухорий	69
Нажмуддин Абу Ҳафс ибн Муҳаммад ан-Насафий ас-Самарқандий	70
Абулфатҳ Алоуддин Муҳаммад ибн Абдулҳамид Самарқандий	71
Сироҷуддин ал-Ҷший	71
Нуруддин Собуний	72
Абу Саъид Абдулкарим ибн Абу Бакр Муҳаммад Самъоний Тамимий Марвазий	74
Абулҳасан Бурҳонуддин Али ибн Абу Бакр Маргиноний	75
Нажмуддин Кубро	78
Шамсулисом Алоуддин Абу Бакр Муҳаммад ибн Аҳмад Самарқандий	80
Муҳаммад ибн Абу Бакр Самарқандий	80
Абдулҳолиқ ибн Абдулҷамил Ғижлувоний	80
Абулқосим Носируддин Муҳаммад ибн Юсуф ас-Самарқандий ал-Маданий	83
Сайфуддин Бохарзий	84
Занги Ота	84
Абдулбаракот Ҳафизуддин Абдуллоҳ ибн Аҳмад Насафий	85
Камолуддин Абдулраззоқ Кошоний Самарқандий	85
Баҳоуддин Саййид Муҳаммад ибн Жалолуддин Нақшбанд	86
Саъуддин Масъуд ибн Умар Тафтазоний	87
Шайх Хованд Тоҳур	88
Яъқуб Чархий	88
Хожа Муҳаммад Порсо ибн Муҳаммад ал-Ҳофиз ал-Бухорий	89
Хожа Убайдуллоҳ Аҳрор	91
Махдуми Аъзам Хожаи Аҳмад ибн Жалолуддин Косоний	92
Абулбақо ибн Хожа Баҳоуддин ибн Махдуми Аъзам	95
Мавлоно Лутфуллоҳ Чустий	95
Фаҳруддин Али ибн Ҳусайн Воиз Кошифий	97
Юсуф Қаробогий Муҳаммад Шоҳий	98
Хожа Убайдуллоҳ Мулло Бозор Охунд	98
Офоқ Хожа	100
Собитхон тўра ибн Файзихон тўра Намангоний	102
Шайх Эшон Бобохон ибн Абдулмажидхон	103
Шайх Зиёуддинхон ибн Эшон Бобохон	103
Шайх Исмоил Махдум	105
Саййид Маҳмуд ибн Саййид Назир ат-Тарозий ал-Маданий	107

V б о б. Машҳур фан арбоблари

Абу Абдуллоҳ Муҳаммад ибн Мусо Хоразмий	109
Абулаббос Аҳмад ибн Касир Фарғоний	110

Абулаббос Жаъфар ибн Аҳмад Марвазий	111
Яҳё ибн Абу Мансур	112
Аҳмад ас-Сарахсий	113
Ал-Аббос ибн Саъид ал-Жавҳарий	114
Абдуллоҳ ибн Аможур ат-Туркий	114
Абу Бакр Муҳаммад ибн Жаъфар Наршахий	115
Абу Сулаймон Хаттобий	116
Абу Абдуллоҳ Муҳаммад ибн Аҳмад ибн Юсуф ал-Хоразмий	117
Абу Наср Муҳаммад ибн Муҳаммад ибн Ӯзлуқ ибн Тархон Форобий	118
Абу Иброҳим Форобий	119
Абу Абдуллоҳ Нотийлий	119
Абу Ҳомид Аҳмад ибн Муҳаммад ас-Сағоний ал-Устурлобий	120
Аҳмад ибн Саъдуддин Ӯзганий Намангоний	121
Абу Наср Муҳаммад ибн Абдулжаббор ал-Утбий	121
Абу Али Ҳусайн ибн Абдуллоҳ ибн Сино	122
Абулмуайян Маймун ибн Муҳаммад ан-Насафий	124
Абулфазойил Зайнуддин Исмоил ибн Ҳусайн ал-Журжоний ал-Хоразмий	125
Жоруллоҳ Абулқосим Маҳмуд ибн Умар Замахшарий	126
Абу Райҳон Муҳаммад ибн Аҳмад Беруний	127
Зулфазоил Аҳмад ибн Муҳаммад Ахсиқатий	129
Муҳаммад ибн Али Заҳирий Самарқандий	129
Нажибулдин Абу Ҳомид Муҳаммад ибн Али Самарқандий	130
Шамсуддин Муҳаммад ибн Ашраф Самарқандий	130
Маҳмуд ибн Муҳаммад ибн Умар ач-Чағминий	131
Али ибн Муҳаммад Мир Саййид Шариф Журжоний	132
Салоҳуддин Мусо ибн Муҳаммад ибн Аҳмад Қозизода Румий	133
Шаҳобуддин Ҳофизи Аbru Абдуллоҳ ибн Лутфуллоҳ ал-Ҳавофий	134
Улуғбек Муҳаммад Тарағай	135
Фасиҳ Ҳавофий	136
Низомуддун Шомий	137
Шарофуддин Али Яздий	139
Камолуддин Абдураззоқ ибн Исҳоқ Самарқандий	139
Масъуд ибн Усмон Кӯхистоний	141
Мирхонд Муҳаммад ибн Бурҳонуддин Ховандшоҳ	141
Ғиёсуддин Хондамир ибн Ҳумомуддин Ҳусайний	142
Ҳайдар Мирзо (Муҳаммад Ҳайдар) Дуғлот	142
Абдуллоҳ Термизий	143
Мир Муҳаммад Амин Бухорий	143
Мулло Шарофуддин Аълам ибн Нурулдин Охунд Мулло Фарҳод Самарқандий	144
Абулғозий Баҳодирхон	144
Муҳаммад Шариф ибн Муҳаммад ал-Ҳусайний ал-Алавий Бухорий	146
Муҳаммад Амин ибн Муҳаммад Замон Бухорий	147
Саййид Муҳаммад Тоҳир ибн Абулқосим	147
Ҳофиз Таниш ибн Мир Муҳаммад Бухорий Наҳдий	148
Абдуorraҳмон Давлат Толеъ	149

Зайнуддин Муҳаммад Амин Садр Қошғарий	150
Муҳаммад Вафойи Карминагий	150
Абдулкарим Бухорий	151
Аҳмад Дониш	151
Мир Абу Тоҳир ибн Қози Саъид Садр Самарқандий	153
Мирзо Муҳаммад Содиқ Мунший	154
Мирзо Салимбек Салимий	155
Мулло Ниёз Муҳаммад ибн Ашғур Муҳаммад Хўқандий	156
Ҳожи Муҳаммад Ҳакимхон Саййид Маъсумхон ўғли	156
Муҳаммад Шариф Садр Зиё ибн Қози ал-қуззот Бухорий	157
Мирзо Абдулазим Сомий Бўстоний	158
Чўқон Чингиз ўғли Валихонов	159
Мунавварқори Абдурашидхонов	161

VI б о б. Адиб, шоир ва тилшунослар

Ибн Қутайба Абу Муҳаммад Абдуллоҳ ибн Муслим ал-Марвазий Дийнаварий	163
Абу Муҳаммад Ҳасан ибн Али ибн Матрон ал-Матроний	163
Абу Омир Исмоил ибн Аҳмад аш-Шоший Омирий	165
Абу Таййиб Муҳаммад ибн Хотим ал-Мусъабий	165
Абулқосим Абдуллоҳ ибн Абдурахмон ал-Дийнаварий	166
Абу Бакр ал-Хоразмий	167
Абу Абдуллоҳ Жаъфар Рудакий	168
Абу Мансур Абдулмалик ибн Муҳаммад ас-Саолибий ан-Найсобурий	169
Юсуф Хос Ҳожиб Баласоғуний	171
Абу Муҳаммад Носир Хисрав Қабодиёний ал-Марвазий	173
Абу Наср Исмоил ибн Ҳаммод Жавҳарий Форобий ат-Туркий	174
Маҳмуд ибн Ҳусайн ибн Муҳаммад Қошғарий	174
Аҳмад ибн-Умар Низомий Арузий Самарқандий	175
Қул Хожа Аҳмад Яссавий	176
Сулаймон Боқирғоний	176
Адиб Собир Термизий Шаҳобуддин ибн Исмоил	177
Асируддин Ахсикатий	178
Адиб Аҳмад Югнакий	180
Сирожуддин ибн Абу Бакр Саккокий Хоразмий	181
Саъдуддин (ёки Нуруддин) Муҳаммад ибн Муҳаммад Авфий	181
Носир Бухорий	182
Паҳлавон Маҳмуд	183
Сайфуддин Муҳаммад Фарғоний	184
Сайфи Саройи	185
Абдулфазл Муҳаммад ибн Умар ибн Халид Жамол Қарший	185
Абулқосим ибн Абу Бакр Лайсий Самарқандий	186
Муҳаммад Солиҳ	186
Атоий	187
Саккокий	188
Қосим Анвар	188
Лутфий	189
Абдурахмон Жомий	190

Давлатшоҳ ибн Алоуддавла Бахтишоҳ Самарқандий	193
Алишер Навоий	194
Ҳусайн Бойқаро	196
Камолуддин Беҳзод	197
Зайнуддин Маҳмуд ибн Абдулжалил Восифий	199
Заҳируддин Муҳаммад Бобир	199
Турди Фароғий	201
Бобораҳим Машраб	201
Сўфий Аллоҳёр (Оллоёр)	204
Махтумқули	205
Мажзуб Намонгоний	206
Шуқурий Фарғоний	207
Мунис Хоразмий	208
Увайсий	209
Муҳаммад Зокирхожа Намангоний	209
Нодира	210
Махмур	211
Нодир	212
Гулханий	214
Ҳувайдо	215
Фазлий Намангоний	216
Огаҳий	218
Комил Хоразмий	219
Акмал Тошкандий	220
Муҳаммад Юсуф Рожий	223
Алмаий	224
Бердақ	225
Абай	226
Феруз	227
Муқимий	228
Зокир	230
Мухйий Ҳўқандий (Ҳожи Мухйиддин)	231
Маҳзуна	232
Анбар Отин	233
Фурқат	234
Нодим Намангоний	236
Завқий	238
Хилватий	239
Баёний	241
Ҳазиний	242
Маҳмудхожа Беҳбудий	244
Абдулла Авлоний	245
Сидқий Хандойлиқий Сирожуддин махдум Мирзоҳид ўғли (1884—1934)	247
Муҳаммадшариф Сўфизода	248
Садриддин Айний	250
Аваз Ўтар	251
Исҳоқхон Ибрат	253
Фитрат	255
Абдулла Қодирий	257

Нисо	259
Хоний	260
Ҳабибий	261
Чустий	262

VII б о б. Хаттотлик санъати ва хаттотлар

Ислом маданиятида қўлёзма китоблар	264
Марказий Осиё хаттотлари	269
Хирот хаттотлик мактаби	271
Султон Бойсунқаро	271
Амир Муҳаммад Бадруддин	272
Хожа Мир Али Табризий	273
Султон Али Машҳадий	273
Абдулжамил	275
Султон Муҳаммад Хандон	276
Бухоро хаттотлари	277
Мир Али Ҳиравий	277
Мир Ҳусайн Куланкий Бухорий	280
Муҳаммад Амин Бухорий Ҳалвоий	280
Мир Убайд	280
Саййид Абдуллоҳ Бухорий	281
Ҳожи Ёдгор	281
Фозил Девона	282
Мирзо Абдулваҳҳоб	283
Аҳмад Дониш	283
Муҳаммад Шариф Садр Зиё	284
Самарқанд хаттотлари	285
Аҳмад ибн Умар Абу Бакр Самарқандий	286
Муҳаммад Собир ибн Муҳаммад Солиҳ Самарқандий	286
Муҳаммад ибн Ҳусайн Мирақий Самарқандий	287
Азизуллоҳ Самарқандий	287
Очилди Мурад Неъматуллоҳ ўғли Мирий Каттақўрғоний	288
Абдулжаббор Ургутий Самарқандий	289
Мирзо Ражаб Тўра Самарқандий	289
Абдулқаҳҳор Жумабой ибн устод Кўҳканий Самарқандий	289
Мирзо Назрудин Ҳодий	290
Хоразм хаттотлари	290
Ҳамдамий	290
Мовлоно Абдурахмон Хоразмий	291
Муҳаммад Мўмин Хивақий	292
Ибодуллоҳ Охунд Хокий	292
Муҳаммад Назар Хаёлий Хоразмий	292
Худойберган муҳкан Хивақий Муҳаммад Фано ўғли	293
Муҳаммад Яқубхожа Холис Хоразмий	295
Абдураззоқ Махдум Фақирий	295
Муҳаммад Комил Девоний	295
Муҳаммад Одам	296
Болтаниёз Надимий	296
Бобожонтарроқ Абдулазиз ўғли Ходимий	296
Фарғона хаттотлари	297
Муҳаммад Латиф	297

Мирзо Шариф Дабир	298
Турди Али	298
Мирзо Мир Маҳмуд Хўқандий Мирзо Муҳаммад ўғли	299
Юнусхожа Шаҳрисабзий	299
Муҳаммад Аминхожа Муқимий Мирзахожа ўғли	300
Муҳаммад Тоҳир Хўқандий Муҳаммад Саййид ўғли	300
Абдуллатиф Ҳисорий	301
Маъсумхон Мақдум Гулханий	301
Сулаймонкули уста Сияркул ўғли Рожий Қўқондий	302
Мирзо Ҳошим Хўжандий	302
Мирзо Хайруллоҳ Хўқандий Мирзо Носир ўғли	303
Абдулмажид Қори муҳркан	304
Муҳаммад Юсуф Хўқондий	304
Мулло Ниёз Муҳаммад ибн Мулло	
Ашур Муҳаммад Хўқондий	305
Мир Аъзам Даврон Иброҳим ўғли	305
Асқарали Ҳамроали ўғли Чархий	305
Тошкент хаттотлари	307
Жалолуддин Юсуф Шоший	307
Мавлоно Обидий Шоший	307
Мир Аҳмад Мирий Абдураҳим ўғли	307
Муҳаммад Юнус Тоиб Муҳаммад Али ўғли	309
Муҳаммад Зариф Ҳожи Муҳаммад Холид ўғли	309
Муҳаммад Шоҳмурод котиб Неъмат ўғли	310
Нажмуддинхожа	312
Мирзо Аҳмад Ризо Муҳаммад ўғли	312
Муҳаммад Усмон котиб Тошкандий	313
Азимжон Сиддиқжон ўғли	314
Қори Абдуманнон Абдулвахҳоб ўғли	314
Хуснуддин	315
Шоҳислом котиб Шоҳмуҳаммад ўғли	315
Муҳаммад Азим Музний	316
Муҳаммад Ёқуб Тошкандий	316
Ибодуллоҳ Одилов	316
Абдулқодир Муродов	320
Абдуллоҳ Носиров	322

VIII боб. Марказий Осиёда бунёд этилган Ислом обидалари

Масжид	324
Мадраса	325
Мақбара	326
Қубодқалъа (Қаватқалъа)	327
Тешик қалъа	327
Исмоил Сомоний мақбараси (IX—X асрлар)	328
Мағоки Аттори масжиди (XI—XVI асрлар)	328
Араб Ота мақбараси (X аср)	328
Мир Съид Баҳром мақбараси (X—XI асрлар)	329
Султон Саодат ансамбли (X—XII асрлар)	329
Работи Малик (XI аср)	329
Хожа Исо масжиди (X—XII асрлар)	329
Шоҳи Зинда ансамбли (XI—XIV асрлар)	330